

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
Departament Rolnictwa

Informacja sygnalna

Wyniki wstępne

Warszawa, 25.09.2012 r.

BADANIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ

**PRZEDWYNIKOWY SZACUNEK GŁÓWNYCH
ZIEMIOPŁODÓW ROLNYCH I OGRODNICZYCH¹⁾ w 2012 R.**

Rezultaty szacunku przedwynikowego produkcji głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2012 r. przedstawiają się następująco:

- zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 24,3 mln t, tj. na poziomie zbiorów ubiegłorocznych, natomiast o 2,5% mniej od średniej z lat 2006-2010;
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na 1883,0 tys. t, tj. o 1,1% więcej od zbiorów ubiegłorocznych, natomiast mniej – o 11,3% od średnich zbiorów z lat 2006-2010;
- zbiory ziemniaków ocenia się na 9,1 mln t, tj. o 2,9% mniej od zbiorów uzyskanych w 2011 r. i o 8,0% mniej od średnich zbiorów z lat 2006-2010,
- zbiory buraków cukrowych szacuje się na 11,4 mln t, tj. o 2,7% mniej od ubiegłorocznych, natomiast o 5,7% więcej od średnich zbiorów z lat 2006-2010,
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na ponad 4,4 mln t, tj. o 7,9% mniej w porównaniu do produkcji z 2011 r. i o 3,1% mniej od średnich zbiorów z lat 2006-2010,
- zbiory owoców z drzew szacuje się na przeszło 3,1 mln t, tj. o 9,1% więcej niż w roku ubiegłym i o 25,1% więcej od średniej z lat 2006-2010,
- zbiory owoców jagodowych szacuje się na niespełna 0,6 mln t, tj. o 5,2% więcej od produkcji uzyskanej w roku 2011 i o 8,9% więcej od średniej produkcji z lat 2006-2010.

¹⁾ Informacja zawiera wyniki drugiego w br. tzw. przedwynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, II pokosu traw łąkowych, warzyw i owoców, opracowane na podstawie reprezentacyjnego badania plonów zbóż, szacunków i sprawozdawczości z gospodarstw rolnych osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej oraz ekspertyz rzeczoznawców terenowych i centralnych GUS, a także wartości wskaźnika zieleni opracowanego w Instytucie Geodezji i Kartografii

Korzystny wpływ na kształtowanie się produkcji roślinnej w bieżącym roku miały przede wszystkim:

- ◆ na ogół dobry stan plantacji zbóż i rzepaku pozostawionych do dalszej wegetacji,
- ◆ sprzyjające warunki agrometeorologiczne w okresie siewów i pierwszej fazy wegetacji zbóż ozimych,
- ◆ dobre wyrośnięcie i rozkrzewienie zbóż ozimych oraz rzepaku i rzepiku ozimego w końcowej fazie wzrostu jesienią 2011 r.,
- ◆ wczesne ruszenie wegetacji już w połowie marca umożliwiło rozpoczęcie wiosennych przesiewów po zaoranych oziminach oraz wydłużyło okres wegetacji upraw,
- ◆ przeprowadzenie w optymalnych terminach agrotechnicznych i sprzyjających warunkach agrometeorologicznych siewów zbóż jarych,
- ◆ bardzo dobre plonowanie zbóż jarych oraz rzepaku jarego,
- ◆ zwiększenie w strukturze zasiewów udziału kukurydzy na ziarno, która posiada znaczny potencjał plonotwórczy,
- ◆ korzystne warunki atmosferyczne podczas zbioru zbóż i rzepaku, umożliwiające zbiór bez strat,
- ◆ niska wilgotność ziarna zbóż zapewniająca sprawne omloty i brak konieczności dosuszania.

Niekorzystnie natomiast wpłynęły:

- ◆ trudne warunki zimowania upraw (zaorano około 25% zasianej powierzchni zbóż ozimych oraz 32% zasianej powierzchni rzepaku i rzepiku ozimego),
- ◆ znaczne wymarznienie zbóż ozimych, szczególnie jęczmienia, pszenicy i pszenżyta w wyniku dużego spadku temperatury na wysokości węzła krzewienia pod koniec stycznia i w pierwszej połowie lutego przy braku okrywy śnieżnej,
- ◆ konieczność wykonania przesiewów po zaoranych oziminach (niedobory kwalifikowanego materiału siewnego powodowały konieczność dokonywania przesiewów materiałem siewnym z różnych źródeł, często o niższej jakości),
- ◆ znacznie niższy niż w poprzednich latach areal uprawy zbóż ozimych posiadających wyższy potencjał plonotwórczy,
- ◆ lokalnie występujące ekstremalne zjawiska klimatyczne, tj. burze i nawałnice połączone z opadami gradu i silnym wiatrem,

Zboża

Siewy zbóż ozimych, jesienią 2011 r. przeprowadzano na ogół w optymalnych terminach agrotechnicznych, a wschody były dość szybkie i wyrównane. Do końca drugiej dekady października zakończono rozpoczęte we wrześniu siewy żyta i pszenżyta oraz pszenicy ozimej. Z uwagi na sprzyjające warunki wegetacji, zwłaszcza wyjątkowo długą jesień rośliny zbóż ozimych na ogół wyrosły i rozkrzewiły się bardzo dobrze.

Utrzymująca się w grudniu i w I dekadzie stycznia wysoka jak na tę porę roku temperatura powietrza, wzrastająca okresami powyżej 10°C zakłócała zimowy spoczynek roślin, powodując w wielu rejonach kraju przejściowe pobudzenie procesów życiowych ozimin. Ujemnym skutkiem tego procesu było osłabienie zimujących upraw i zmniejszenie ich mrozoodporności. Notowane w III dekadzie stycznia oraz w I i II dekadzie lutego spadki temperatury dochodzące do -25 °C i poniżej, przy niedostatecznej pokrywie śnieżnej lub jej braku, spowodowały znaczne straty w uprawach ozimych, głównie pszenicy ozimej i jęczmienia ozimego. Występujące w styczniu i lutym silne wysuszające wiatry podczas bardzo mroźnych dni i nocy powodowały wysmalanie roślin. W drugiej dekadzie marca wzrost średniej dobowej temperatury powietrza powyżej 5°C przyczynił się do wzmożenia procesów fizjologicznych roślin i na znacznym obszarze Polski w trzeciej dekadzie marca nastąpiło ruszenie wegetacji roślin ozimych. Pod koniec miesiąca przystąpiono do siewów owsa, pszenicy jarej i jęczmienia jarego. W drugiej i trzeciej dekadzie kwietnia rozpoczęto siew kukurydzy uprawianej na zielonkę i na ziarno. Na przeważającym obszarze kraju zakończono rozpoczęte pod koniec marca siewy zbóż jarych. Ciepła i słoneczna pogoda w drugiej połowie kwietnia przyczyniła się do znacznego przyśpieszenia tempa wzrostu i rozwoju roślin.

Uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleby na początku okresu wegetacyjnego było wystarczające dla wzrostu i rozwoju roślin. Występujący w maju niedobór opadów deszczu przyczynił się do zmniejszenia zapasów wody w glebie. W drugiej i trzeciej dekadzie miesiąca pszenica jara, jęczmień jary i owies wchodziły w fazę strzelania w źdźbło, a miejscami pod koniec maja rozpoczęło się kłoszenie tych zbóż. Żyto, pszenżyto i pszenica ozima w drugiej i trzeciej dekadzie maja rozpoczęły kłoszenie. Pod koniec miesiąca obserwowano kwitnienie żyta i pszenżyta, a lokalnie w ostatnich dniach maja rozpoczęło się kwitnienie pszenicy ozimej. W drugiej i trzeciej dekadzie czerwca wysoka temperatura powietrza sprzyjała rozwojowi i dojrzewaniu upraw. Występujące w ciągu miesiąca częste opady deszczu przyczyniły się do poprawy uwilgotnienia ornej warstwy gleby.

W czerwcu obserwowano kwitnienie zbóż jarych i ozimych. W drugiej połowie miesiąca żyto, pszenżyto i pszenica ozima weszły w fazę dojrzewania. Występujący w pierwszej dekadzie lipca na znacznym obszarze kraju niedobór opadów, przy utrzymującej się upalnej i słonecznej pogodzie spowodował niedobór wilgoci w glebie. Upalna i słoneczna pogoda sprzyjała dojrzewaniu zbóż jarych i ozimych. W drugiej i trzeciej dekadzie lipca obserwowano zmienne warunki atmosferyczne. W wielu rejonach kraju wystąpiły gwałtowne opady deszczu, często o charakterze burzowym, gradobicia oraz trąby powietrzne powodujące lokalnie zniszczenie i uszkodzenie upraw. Na ogół w drugiej i trzeciej dekadzie lipca opady deszczu zapewniały dobre uwilgotnienie gleby.

W bieżącym roku do zbioru jęczmienia ozimego na przeważającym obszarze kraju przystąpiono na początku lipca, a w III dekadzie lipca rozpoczęto żniwa zbóż ozimych i jarych. Żniwa prowadzono na ogół w sprzyjających warunkach pogodowych, a zebrane ziarno zbóż było suche i dobrej jakości. Do końca sierpnia na obszarze całego kraju żniwa zakończono.

Dobre warunki wzrostu w końcowej fazie wegetacji spowodowały podniesienie szacowanych plonów i zbiorów zbóż w porównaniu do wcześniejszych ocen. Wyższe od ubiegłorocznych zbiory wynikają przede wszystkim z wyższych plonów oraz znacznego zwiększenia powierzchni uprawy kukurydzy na ziarno (o 61,8%), która posiada bardzo duży potencjał plonotwórczy.

Według rezultatów szacunku przedwynikowego **powierzchnia uprawy zbóż ogółem** (zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi łącznie z kukurydzą na ziarno, gryką, prosem i pozostałymi zbożowymi) wyniosła niespełna 7,7 mln ha i była mniejsza od ubiegłorocznej o 1,3% i mniejsza o 7,4% od średniej powierzchni z lat 2006-2010.

Plony zbóż ogółem oszacowano na 36,5 dt/ha tj. o 6,4 % wyżej niż w 2011 r. i o 13,4% wyżej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010.

Zbiory zbóż ogółem szacuje się na niespełna 28,1 mln t, tj. o 4,9% wyżej w porównaniu do ubiegłorocznych, i o 5,1% wyżej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010.

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy kukurydzy** przewidzianej do zbioru na ziarno wynosi ok. 539,3 tys. ha, tj. o 61,8% więcej niż w roku ubiegłym i o 80,9% więcej niż średnia z lat 2006-2010.

Plony kukurydzy uprawianej na ziarno szacuje się na 67,4 dt/ha, tj. o 6,1% mniej niż w roku ubiegłym, natomiast o 17,8% więcej od średniego plonu z lat 2006-2010, a **zbiory** na ponad 3,6 mln t, tj. o 52,0% więcej niż w 2011 r. i o 113,2% więcej niż średnia z lat 2006-2010.

Powierzchnię uprawy zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na niespełna 7,1 mln ha, tj. o 4,2% mniej od zasiewów ubiegłorocznych i o 10,9% mniej od średniej powierzchni zasiewów z pięciolatki 2006-2010, w tym:

- pszenicy na niespełna 2,1 mln ha,
- żyta na ponad 1,0 mln ha,
- jęczmienia na około 1,2 mln ha,
- owsa na ponad 0,5 mln ha,
- pszenżyta na blisko 1,0 mln ha,
- mieszanek zbożowych na około 1,3 mln ha.

Tabl. 1. Powierzchnia, plony i zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2011=100
Powierzchnia w mln ha	7,9	7,4	7,1	95,8
Plony z 1 ha w dt	31,4	32,9	34,4	104,6
Zbiory w tys. t	24923,4	24255,4	24312,2	100,2

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwyklikowy.

W strukturze zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi udział powierzchni zbóż jarych wynosi 50,8%, a udział powierzchni zbóż ozimych to 49,2%.

W porównaniu do roku ubiegłego udział powierzchni zbóż jarych zwiększył się o 11,6 punktu procentowego, natomiast o tyle samo zmniejszył się udział zasiewów zbóż ozimych. Tak znaczna zmiana struktury zasiewów wynikała z konieczności dokonania przesiewów zbóż jarych po zaoranych zbożach ozimych.

Szacuje się, że **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi** wyniosą 34,4 dt/ha, tj. o 4,6% więcej niż w 2011 r., i o 9,6% więcej w porównaniu do średniej z lat 2006-2010.

Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi ocenia się na 24,3 mln t, tj. o 0,2% więcej od ubiegłorocznych, natomiast o 2,5% mniej od średnich zbiorów z lat 2006-2010.

Plony zbóż podstawowych ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi oceniono na 35,8 dt/ha, tj. o 0,3 dt/ha (o 0,8%) więcej od ubiegłorocznych i o 1,5 dt/ha (4,4%) więcej od średnich plonów z lat 2006-2010.

Plony poszczególnych gatunków zbóż ozimych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 2. Plony zbóż ozimych

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2011=100
Pszenica	41,4	42,8	43,1	100,7
Żyto	24,3	24,0	27,5	114,6
Jęczmień	39,2	37,5	38,5	102,7
Pszenżyto	33,5	33,9	34,1	100,6
Mieszanki zbożowe	29,9	30,8	31,3	101,6

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostkowy.

Zbiory zbóż ozimych łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na 12,4 mln t, w tym:

- pszenicy na 5916,6 tys. t, tj. o 28,5% mniej niż w roku ubiegłym,
- żyta na 2866,9 tys. t, tj. o 10,2% więcej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 585,6 tys. t, tj. o 32,1% mniej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 2798,1 tys. t, tj. o 28,7% mniej od zbiorów ubiegłorocznych,
- mieszanek zbożowych na 274,0 tys. t, tj. o 5,5% więcej niż w 2011 r.

Plony zbóż jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi oceniono na 33,1 dt/ha, tj. o 4,2 dt/ha (o 14,5%) więcej od ubiegłorocznych i o 5,7 dt/ha (20,8%) więcej od średnich plonów z lat 2006-2010.

Plony poszczególnych gatunków zbóż jarych przedstawia poniższa tabela:

Tabl. 3. Plony zbóż jarych

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	z 1 ha w dt			2011=100
Pszenica	30,1	32,6	37,5	115,0
Jęczmień	29,8	31,3	35,5	113,4
Owies	24,1	25,3	28,4	112,3
Pszenżyto	26,1	27,5	31,3	113,8
Mieszanki zbożowe	26,5	27,9	30,7	110,0

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostkowy.

Zbiory zbóż podstawowych jarych łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na 11871,1 tys. t, w tym:

- pszenicy na 2642,2 tys. t, tj. o 147,6% więcej niż w roku ubiegłym,
- jęczmienia na 3584,3 tys. t, tj. o 45,5% więcej niż zbiory ubiegłoroczne,
- owsa na 1456,7 tys. t, tj. o 5,4% więcej niż w roku ubiegłym,
- pszenżyta na 538,2 tys. t, tj. o 73,4% więcej,
- mieszanek zbożowych na 3649,6 tys. t, tj. o 17,2% więcej niż w 2011 r.

Rzepak i rzepik

Siewy rzepaku ozimego, jesienią 2011 r. rozpoczęto bardzo wcześnie – nawet w pierwszej dekadzie sierpnia, powszechnie prowadzono je w drugiej i trzeciej dekadzie sierpnia, a zakończono na początku pierwszej dekady września. Wilgotny sierpień sprzyjał prowadzeniu prac polowych, jednak utrzymujący się we wrześniu niedobór opadów hamował kiełkowanie i wzrost rzepaku ozimego. Długa i ciepła jesień wpłynęła korzystnie na wzrost i rozwój roślin rzepaku, niekorzystnie wpłynęła jednak na hartowanie upraw. Rzepak ozimy jesienią 2011 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był wyrosnięty i dobrze rozkrzewiony, a w niektórych rejonach kraju jego wzrost był nawet nadmierny. Warunki atmosferyczne w grudniu i w pierwszej połowie stycznia nie stwarzały zagrożenia dla zimujących roślin. Mimo braku okrywy śnieżnej i krótkotrwałych spadków temperatury nie obserwowano wymarznienia roślin. Utrzymująca się jednak wysoka temperatura jak na tę porę roku, wzrastająca nawet powyżej 10°C zakłócała zimowy spoczynek upraw ozimych, powodując nawet przejściowe pobudzenie procesów życiowych. Skutkowało to zmniejszeniem zimotrwałości i mrozoodporności rzepaku ozimego. W trzeciej dekadzie stycznia i w lutym, przy braku okrywy śnieżnej chroniącej rośliny przed mrozem odnotowano znaczne spadki temperatury powietrza dochodzące do -25°C i poniżej. Spowodowało to znaczne straty w uprawach. Straty dochodzące do 30% plantacji pogłębił także niedobór wilgoci w glebie utrzymujący się w wielu rejonach kraju w marcu. Częściowo zaorany rzepak ozimy przesiano rzepakiem jarym. W kwietniu stan uwilgotnienia gleby uległ poprawie i wegetacja przebiegała bez zakłóceń. Występujący w maju niedobór opadów deszczu przyczynił się do zmniejszenia zapasów wody w glebie. Opady występujące w drugiej i trzeciej dekadzie czerwca poprawiły stan plantacji rzepaku ozimego i jarego.

W bieżącym roku do dwufazowego zbioru rzepaku ozimego przystąpiono lokalnie pod koniec czerwca, a do zbioru jednofazowego pod koniec pierwszej dekady lipca wykorzystując korzystne warunki pogodowe. Jakość zebranych nasion rzepaku i rzepiku była dobra.

Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ozimego i jarego łącznie wyniosła ponad 0,7 mln ha i była mniejsza o ok. 13,2% od ubiegłorocznej. Powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ozimego w porównaniu do roku ubiegłego zmniejszyła się o 18,3%, zwiększyła się natomiast powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku jarego o 61,2%.

Plony rzepaku i rzepiku ocenia się na 26,1 dt/ha tj. o 3,7 dt/ha (o 16,5%) więcej od uzyskanych w 2011 r.

Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na ok. 1,9 mln t, tj. o 1,1% więcej niż w roku ubiegłym.

Tabl. 4. Powierzchnia, plony i zbiory rzepaku i rzepiku

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2011=100
Powierzchnia w mln ha	0,8	0,8	0,7	86,8
Plony z 1 ha w dt	26,9	22,4	26,1	116,5
Zbiory w tys. t	2122,5	1861,8	1883,0	101,1

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostowy.

Ziemniaki

Korzystne warunki agrometeorologiczne wiosną 2012 r. pozwoliły na rozpoczęcie sadzenia ziemniaków w II dekadzie kwietnia. Jednakże sadzenie ziemniaków odmian średnio-późnych i późnych przeprowadzono w większości rejonów kraju w III dekadzie kwietnia i w pierwszych dniach maja. W II dekadzie maja rozpoczęły się wschody ziemniaków.

Po okresie dość suchej pogody w pierwszej i drugiej dekadzie maja, poprawa uwilgotnienia gleby w końcu maja i czerwcu spowodowała, że ziemniaki gwałtownie przyspieszyły wzrost. Przedłużający się jednak okres intensywnych, występujących z dużą częstotliwością opadów deszczu, często o charakterze burzowym, powodował, że na niektórych plantacjach obserwowano nadmiar wilgoci w glebie. Lokalnie powodowało to gnicie zasadzonych ziemniaków.

Pod koniec czerwca na plantacjach obserwowano kwitnienie ziemniaków oraz intensywny wzrost roślin. Na przełomie czerwca i lipca zapanowała upalna pogoda z licznymi ekstremalnymi zjawiskami klimatycznymi, co lokalnie prowadziło do uszkodzenia roślin na plantacjach.

Częste, obfite opady w sierpniu przerwały suszę i przyczyniły się do intensywnego wzrostu późniejszych odmian ziemniaków.

W bieżącym roku na uzyskane plony ziemniaków korzystny wpływ miało stosunkowo niewielkie porażenie plantacji przez zarzę ziemniaka oraz dobre uwilgotnienie większości gleb lekkich, na których zlokalizowane są największe arealy uprawy ziemniaków w Polsce. Dotychczasowy przebieg pogody na przeważającym obszarze kraju sprzyjał wysokiemu plonowaniu ziemniaków.

Ocenia się, że **powierzchnia uprawy ziemniaków** wynosi blisko 0,4 mln ha i jest mniejsza od ubiegłorocznej o 8,2%. Redukcja powierzchni uprawy ziemniaka była spowodowana trudnościami w sprzedaży ziemniaków ze zbiorów 2011 r. i niskimi cenami rynkowymi na ziemniaki jadalne.

Szacuje się, że **plony ziemniaków** będą bardzo wysokie i wyniosą 244 dt/ha, tj o 14 dt/ha (o 6,1%) wyższe od ubiegłorocznych.

Zbiory ziemniaków ze względu na zmniejszenie arealu uprawy (mimo wysokiego plonowania) szacuje się na ok. 9,1 mln t, tj. o blisko 0,3 mln t (o 2,9%) mniej od ubiegłorocznych (łącznie ze zbiorami ziemniaków uprawianych w ogrodach przydomowych).

Ocenia się, że jakość bulw ziemniaków z tegorocznych zbiorów będzie niezbyt dobra.

Tabl. 5. Produkcja ziemniaków

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2011=100
Powierzchnia w tys. ha	524,9	406,4	373,0	91,8
Plony z 1 ha w dt	188	230	244	106,1
Zbiory w tys. t	9877,2	9361,8	9091,9	97,1

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwiniowy.

Buraki cukrowe

Do pierwszych siewów buraków cukrowych w wielu rejonach kraju przystąpiono w bieżącym roku już w końcu marca. Znaczne ochłodzenie z przymrozkami i opadami śniegu występujące na przełomie marca i kwietnia zahamowało siewy buraków cukrowych. W drugiej

połowie kwietnia warunki atmosferyczne poprawiły się i rolnicy prowadzili dalsze siewy buraków cukrowych na plantacjach. Ze względu na chłodne noce wschody roślin były powolne, przeciągały się w czasie, a na niektórych plantacjach pojawiły się choroby zgorzelowe. Poprawa pogody w maju spowodowała intensywny wzrost buraka cukrowego, a w połowie czerwca rośliny zakryły już międzyrzędzia. Obsada roślin na większości plantacji jest bardzo dobra i wynosi około 96 tys. sztuk na hektar. Ciepła i wilgotna pogoda w lipcu spowodowała, że na plantacjach pojawiły się pierwsze objawy chwościka. Lokalne gradobicia i ulewne deszcze uszkodziły rośliny buraków cukrowych na niektórych plantacjach. Szacuje się, że w południowo-wschodnich województwach, na skutek zbyt małych opadów i nadmiernego przesuszenia gleby plonowanie buraków może być nieco gorsze niż w pozostałych rejonach kraju. Ogólnie jednak stan plantacji buraków cukrowych jest dobry, pozwala na szacowanie dość wysokich plonów, choć nieco niższych od ubiegłorocznych.

Rzeczoznawcy terenowi ocenili obecny stan plantacji buraków cukrowych na 4,0 stopnie kwalifikacyjne tj. o 0,3 stopnia kwalifikacyjnego wyżej niż w roku ubiegłym.

Szacuje się, że **powierzchnia uprawy buraków cukrowych** w br. wynosi 212,0 tys. ha i jest o 4,2% większa od ubiegłorocznej.

Szacuje się, że **plony buraków cukrowych** będą niższe od ubiegłorocznych i wyniosą 536 dt/ha (spadek o 6,6%).

Zbiory buraków cukrowych wyniosą blisko 11,4 mln t. tj. o ok. 2,7% mniej w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych.

Tabl. 6. Produkcja buraków cukrowych

Wyszczególnienie	2006-2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w liczbach bezwzględnych			2011=100
Powierzchnia w tys. ha	220,7	203,5	212,0	104,2
Plony z 1 ha w dt	487	574	536	93,4
Zbiory w tys. t	10738,7	11674,2	11355,2	97,3

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy.

Siano łąkowe

Zima nie spowodowała szkód na trwałych użytkach zielonych, a ich stan po zimie 2011/2012 był na ogół bardzo dobry. Niewielka tej zimy pokrywa śnieżna podczas wiosennego topnienia śniegu nie powodowała na łąkach i pastwiskach zastoisk wody,

podtopień i rozlewisk. Jedynym niekorzystnym zjawiskiem dla roślinności trwałych użytków zielonych występującym tej wiosny były majowe chłodne noce. Powodowały one nieco gorsze krzewienie się traw, przez co obserwowano nieco mniejsze zagęszczanie runi oraz przejściowo mniejszą intensywność przyrostu zielonej masy. W końcu maja i w pierwszej dekadzie czerwca słoneczna, ciepła, a nawet upalna bezdeszczowa pogoda pozwoliła na sprawne przeprowadzenie pierwszego pokosu siana łąkowego. Korzystna pogoda w tym okresie spowodowała, że w wielu rejonach kraju sianokosy przeprowadzono wcześniej, co przełożyło się na dobrą jakość szybko dosychającego siana. Można więc ocenić, że siano pierwszego pokosu było dobrej jakości i wysokiej wartości pokarmowej. Po sprzęcie pierwszego pokosu traw większość łąk nie była nawożona, co niekorzystnie wpłynęło na odrost runi pod zbiory kolejnego pokosu, ale także przyczynia się do zmiany składu gatunkowego runi przez ustępowanie roślin motylkowatych. Zmniejsza to zawartość białka i mikroelementów w paszy oraz pogarsza jej smakowitość. Warunki meteorologiczne i zaopatrzenie roślin w wodę w końcu czerwca i w lipcu było na ogół dobre, stąd plony i zbiory drugiego pokosu siana łąkowego były dość wysokie. Nadal czynnikiem ograniczającym plonowanie i zmieniającym skład gatunkowy runi trwałych użytków zielonych jest niskie ich nawożenie.

Plony II pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na 18,1 dt/ha, natomiast zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) wyniosły około 4,6 mln t.

Warzywa gruntowe

W bieżącym roku siewy warzyw gruntowych przeważnie przebiegały terminowo, tylko w niektórych rejonach kraju były opóźnione (szczególnie na północy). Warunki atmosferyczne na ogół sprzyjały wschodom roślin, chociaż w kwietniu zanotowano brak dostatecznej ilości wilgoci w glebie. Opady występujące w maju i w czerwcu poprawiły uwilgotnienie gleby wpływając korzystnie na stan plantacji warzyw gruntowych. Dalsza roślinność przebiegała w bardzo zróżnicowanych warunkach w zależności od rejonu kraju (od wystąpienia nadmiaru wilgoci w glebie, aż po jej niedobory). W niektórych rejonach wystąpiły uszkodzenia upraw spowodowane silnym gradobiciem. Na ogół jednak warunki dla wzrostu warzyw gruntowych były korzystne. Jedynie niedostateczna ilość wilgoci w glebie występująca we wrześniu na niektórych plantacjach mogła wpłynąć na niewielkie ograniczenie plonowania późniejszych odmian warzyw gruntowych. Plonowanie większości

gatunków szacuje się na poziomie nieco niższym od ubiegłorocznego, co przy niewielkim zmniejszeniu powierzchni uprawy pozwala przewidywać także niższe zbiory w porównaniu do roku 2011.

Ocenia się, że łączna produkcja warzyw gruntowych w 2012 r. wyniesie ponad 4,4 mln ton i w porównaniu do roku ubiegłego będzie niższa o blisko 8% i o ok. 3% niższa od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Przewiduje się, że zbiory wszystkich podstawowych gatunków warzyw gruntowych, będą niższe od uzyskanych w roku ubiegłym. Dla większości gatunków będzie to wynikiem, zarówno zmniejszenia areału uprawy, jak i niższego plonowania.

Tabl. 7. Zbiory warzyw gruntowych

Wyszczególnienie	2006 - 2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w tys. t			2011=100
Ogółem	4565	4803	4423	92,1
kapusta	1195	1231	1134	92,1
kalafior	220	236	227	96,1
cebula	649	677	609	89,9
marchew jadalna	853	887	791	89,2
buraki ćwikłowe	336	370	331	89,5
ogórki	269	297	280	94,2
pomidory	254	273	265	97,3
pozostałe ^{c)}	787	832	786	94,5

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwzrostowy. c) Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne.

Owoce z drzew

Przezimowanie drzew owocowych w okresie zimy 2011/2012 było zróżnicowane zależne od gatunku i położenia plantacji. Na niektórych plantacjach silne mrozy występujące od końca stycznia i w lutym spowodowały uszkodzenia upraw sadowniczych. Straty mrozowe dotyczyły głównie młodych nasadzeń oraz gatunków szczególnie wrażliwych na mróz, takich jak brzoskwinie i morele. Na ogół jednak nie zanotowano dużych uszkodzeń drzew owocowych. Mimo nieznacznie opóźnionego wznowienia wegetacji wiosną, drzewa kwitły przeważnie obficie. W niektórych rejonach kraju zapylenie ograniczone zostało przez skrócenie okresu kwitnienia i słaby oblot pszczół w tym czasie. Na ogół jednak warunki dla zawiązywania owoców były dobre. Szczególnie w Wielkopolsce, gdzie w poprzednim sezonie owocowanie było bardzo słabe, zaobserwowano obfite zawiązanie pąków kwiatowych. Wiosennych przymrozków na ogół nie zanotowano (jedynie lokalnie w północnej części kraju uszkodzeniom przymrozkowym uległy kwiaty wiśni i grusz). Ilość zawiązków po

czerwcowym opadzie była wystarczająca, a na niektórych plantacjach konieczne było nawet ich przerzedzanie. Na przeważającym obszarze kraju warunki wzrostu owoców w bieżącym sezonie były korzystne (jedynie na terenach dotkniętych silnym gradobiciem, zanotowano znaczne uszkodzenia i bardzo duże straty w plonach). Dobre dorastanie owoców w sierpniu i we wrześniu, pozwala przewidywać wyższe zbiory jabłek, gruszek i śliwek w porównaniu do prognozowanych we wstępnym szacunku. Mimo zanotowanego we wrześniu na niektórych plantacjach braku dostatecznej ilości wilgoci w glebie, tegoroczne warunki wzrostu owoców można ocenić jako bardzo korzystne.

Według przedwynikowego szacunku zbiory owoców z drzew w bieżącym roku będą bardzo wysokie – o ok. 9% wyższe od wysokich zbiorów uzyskanych w roku 2011 i wyniosą ponad 3,1 mln t. Tegoroczną produkcję owoców z drzew ocenia się na poziomie znacznie wyższym od średniej z lat 2006 – 2010 (o ok. 25%). Przewiduje się, że wyższa od ubiegłorocznej będzie produkcja wszystkich gatunków owoców z drzew z wyjątkiem wiśni, dla których tegoroczne zbiory szacuje się na poziomie roku ubiegłego oraz moreli, których produkcję ocenia się nieco niżej od ubiegłorocznej.

Tabl. 8. Zbiory owoców z drzew

Wyszczególnienie	2006 - 2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w tys. t			2011=100
Ogółem	2515	2884	3147	109,1
jabłonie	2136	2493	2737	109,8
grusze	58	63	65	102,8
śliwy	93	92	104	113,5
wiśnie	168	175	175	99,8
czereśnie	38	38	41	108,1
pozostałe ^{c)}	21	23	25	109,5

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy. c) Morele, brzoskwinie, orzechy włoskie.

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Szacuje się, że zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych wyniosą w bieżącym roku ok. 558 tys. t, tj. o ponad 5% więcej niż w roku ubiegłym i o blisko 9% więcej od średniej produkcji z lat 2006 - 2010. Według przedwynikowego szacunku, niższe od ubiegłorocznych będą jedynie zbiory truskawek, których plantacje uległy zimą znacznym uszkodzeniom mrozowym. Produkcję tego gatunku owoców (łącznie ze zbiorami truskawek jesiennych) szacuje się na ok. 147 tys. t, tj. o ponad 11% mniej niż w niekorzystnym dla truskawek roku ubiegłym. Bardzo wysoko natomiast szacuje się tegoroczną produkcję malin,

z uwagi na wzrost powierzchni uprawy oraz wyższe plonowanie. Zbiory malin ocenia się na rekordowym poziomie 128 tys. t, tj. o 8,6% wyżej od bardzo wysokich zbiorów roku ubiegłego. Z roku na rok wzrasta znaczenie malin jesiennych. Produkcję porzeczek i agrestu szacuje się na poziomie o ponad 15 % wyższym od ubiegłorocznego.

Tabl. 9. Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Wyszczególnienie	2006 - 2010 ^{a)}	2011	2012 ^{b)}	
	w tys. t			2011=100
Ogółem	512	531	558	105,2
truskawki	184	166	147	88,6
maliny	73	118	128	108,6
porzeczki	185	170	195	115,1
agrest	15	15	17	115,5
pozostałe ^{c)}	55	62	71	113,4

a) Przeciętne roczne. b) Szacunek przedwynikowy. c) Aronia, borówka wysoka i inne.

x

x

x

Szacunek przedwynikowy produkcji głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych jest wynikiem ocen plonów i zbiorów przeprowadzonych przez ekspertów terenowych GUS, uwzględniających zróżnicowanie i zmienność warunków agrometeorologicznych zarówno w poszczególnych fazach rozwojowych roślin, jak i w ujęciach regionalnych. Przy opracowywaniu danych zbiorczych korzystano również z badań Instytutu Geodezji i Kartografii dotyczących wartości wskaźnika zieleni.

**Tabl. 10. Zboża podstawowe z mieszankami zbożowymi
Ogółem**

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100
POLSKA	7376,8	7063,8	95,8	32,9	34,4	104,6	24255,4	24312,2	100,2
Dolnośląskie	427,0	414,9	97,2	42,9	41,1	95,8	1832,1	1705,0	93,1
Kujawsko-pomorskie	568,3	538,7	94,8	35,7	36,0	100,8	2030,9	1937,5	95,4
Lubelskie	803,6	766,9	95,4	30,8	31,8	103,2	2472,1	2436,8	98,6
Lubuskie	219,1	216,3	98,7	26,5	35,8	135,1	581,1	774,0	133,2
Łódzkie	582,0	567,3	97,5	31,2	29,6	94,9	1817,6	1677,5	92,3
Małopolskie	217,4	195,9	90,1	32,7	33,8	103,4	710,7	661,6	93,1
Mazowieckie	855,7	915,9	107,0	25,9	28,3	109,3	2212,9	2592,3	117,1
Opolskie	288,1	283,2	98,3	50,8	52,3	103,0	1463,6	1482,2	101,3
Podkarpackie	209,3	203,9	97,4	30,2	32,4	107,3	632,8	660,6	104,4
Podlaskie	466,2	438,8	94,1	26,1	28,8	110,3	1215,8	1265,4	104,1
Pomorskie	399,8	401,5	100,4	35,5	36,8	103,7	1417,3	1475,7	104,1
Śląskie	209,2	184,7	88,3	35,6	35,0	98,3	744,7	647,3	86,9
Świętokrzyskie	237,3	222,9	93,9	28,4	28,8	101,4	674,6	642,5	95,2
Warmińsko-mazurskie	435,7	386,3	88,7	35,4	37,8	106,8	1542,1	1459,8	94,7
Wielkopolskie	1023,8	938,2	91,6	32,9	36,0	109,4	3365,0	3373,6	100,3
Zachodniopomorskie	434,3	388,5	89,4	35,5	39,1	110,1	1542,4	1520,5	98,6

a/ szacunek przedwynikowy

**Tabl. 11. Rzepak i rzepik ogółem
Ogółem**

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100
POLSKA	830,1	720,3	86,8	22,4	26,1	116,5	1861,8	1883,0	101,1
Dolnośląskie	125,3	110,3	88,1	26,0	24,3	93,5	325,2	268,4	82,5
Kujawsko-pomorskie	104,9	49,3	47,0	19,3	23,5	121,8	202,4	116,0	57,3
Lubelskie	40,1	43,7	108,8	24,1	25,7	106,6	96,9	112,4	116,0
Lubuskie	39,0	33,1	84,9	20,2	26,1	129,2	78,8	86,7	110,0
Łódzkie	17,8	10,4	58,4	19,5	19,9	102,1	34,7	20,7	59,6
Małopolskie	3,9	4,9	126,8	25,7	29,1	113,2	10,0	14,3	143,3
Mazowieckie	50,7	42,1	83,1	22,2	25,1	113,1	112,3	105,9	94,3
Opolskie	87,1	54,4	62,5	29,1	30,1	103,4	253,3	163,7	64,6
Podkarpackie	16,8	18,8	111,8	22,4	25,2	112,5	37,6	47,4	126,0
Podlaskie	7,0	8,0	115,2	26,4	28,8	109,1	18,4	23,2	125,9
Pomorskie	59,3	54,6	92,0	23,1	28,7	124,2	137,3	156,5	114,0
Śląskie	16,0	19,0	118,5	25,2	26,4	104,8	40,3	50,1	124,4
Świętokrzyskie	5,3	8,3	156,0	20,4	24,2	118,6	10,9	20,2	185,4
Warmińsko-mazurskie	59,5	70,1	117,7	21,1	27,5	130,3	125,7	192,6	153,3
Wielkopolskie	127,5	86,5	67,8	20,2	23,1	114,4	257,5	199,8	77,6
Zachodniopomorskie	69,9	106,8	152,6	17,2	28,6	166,3	120,5	305,1	253,2

a/ szacunek przedwynikowy

Tabl. 12. Ziemiaki
Ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100
POLSKA	406,4	373,0	91,8	230	244	106,1	9361,8	9091,9	97,1
Dolnośląskie	23,7	26,5	111,8	259	275	106,2	614,7	727,8	118,4
Kujawsko-pomorskie	19,5	21,1	108,4	235	240	102,1	457,5	507,1	110,9
Lubelskie	38,3	32,8	85,4	234	280	119,7	897,8	916,9	102,1
Lubuskie	8,3	10,3	123,2	222	244	109,9	185,5	251,2	135,5
Łódzkie	45,4	41,7	91,9	261	271	103,8	1184,2	1129,7	95,4
Małopolskie	33,6	28,1	83,7	203	220	108,4	682,9	618,8	90,6
Mazowieckie	53,2	46,0	86,4	209	222	106,2	1114,1	1017,9	91,4
Opolskie	9,5	11,8	124,3	302	328	108,6	286,0	386,2	135,0
Podkarpackie	34,5	27,5	79,5	198	220	111,1	682,3	604,0	88,5
Podlaskie	17,6	12,7	72,1	202	210	104,0	355,1	266,8	75,1
Pomorskie	23,2	23,4	101,0	248	254	102,4	575,7	596,1	103,5
Śląskie	12,9	8,4	65,1	224	217	96,9	289,0	182,7	63,2
Świętokrzyskie	21,5	20,6	95,6	200	190	95,0	431,3	391,0	90,7
Warmińsko-mazurskie	10,3	10,2	99,0	211	207	98,1	217,3	211,1	97,1
Wielkopolskie	41,2	40,5	98,3	253	253	100,0	1043,8	1023,9	98,1
Zachodniopomorskie	13,6	11,5	84,5	254	227	89,4	344,7	260,6	75,6

a/ szacunek przedwynikowy

Tabl. 13. Buraki cukrowe
Ogółem

WOJEWÓDZTWA	Powierzchnia w tys. ha			Plony z 1 ha w dt			Zbiory w tys. ton		
	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100	2011	2012 ^{a/}	2011 = 100
POLSKA	203,5	212,0	104,2	574	536	93,4	11674,2	11355,2	97,3
Dolnośląskie	18,8	19,6	104,3	635	566	89,1	1191,1	1108,8	93,1
Kujawsko-pomorskie	37,6	40,5	107,5	561	544	97,0	2111,6	2200,4	104,2
Lubelskie	31,3	33,1	105,7	545	530	97,2	1705,7	1755,3	102,9
Lubuskie	2,0	2,2	107,2	374	444	118,7	75,0	95,5	127,4
Łódzkie	7,2	7,7	106,6	493	487	98,8	355,7	374,6	105,3
Małopolskie	1,0	1,0	100,6	631	607	96,2	64,1	62,1	96,8
Mazowieckie	12,6	10,9	86,7	400	446	111,5	504,2	486,9	96,6
Opolskie	15,0	16,5	110,0	677	600	88,6	1013,0	987,0	97,4
Podkarpackie	3,3	3,8	115,4	487	517	106,2	160,5	196,7	122,5
Podlaskie	0,7	0,1	15,5	451	516	114,4	32,3	5,7	17,8
Pomorskie	10,2	10,7	104,7	542	506	93,4	553,9	541,6	97,8
Śląskie	2,2	1,7	77,0	535	454	84,9	115,7	75,6	65,4
Świętokrzyskie	4,4	2,9	65,5	655	537	82,0	291,4	156,5	53,7
Warmińsko-mazurskie	2,9	3,2	109,4	496	488	98,4	145,7	156,7	107,6
Wielkopolskie	42,5	46,8	110,3	607	546	90,0	2579,4	2557,3	99,1
Zachodniopomorskie	11,8	11,4	96,9	659	522	79,2	774,8	594,4	76,7

a/ szacunek przedwynikowy

Tabl. 14. Temperatura powietrza i opady w okresie od jesieni 2011 r. do lata 2012 r.

Wyszczególnienie	<i>Średnia krajowa temperatura powietrza</i>		<i>Średnie krajowe sumy opadów</i>	
	°C	odchylenie od normy ^{a)}	mm	% normy ^{a)}
JESIEŃ ^{b)} 2011				
Wrzesień	14,9	2,0	31,8	57,8
Październik	8,6	0,3	32,0	71,0
Listopad	3,2	0,2	3,0	6,5
ZIMA ^{b)} 2011/2012				
Grudzień	2,7	2,8	41,2	97,3
Styczeń	-0,7	1,1	57,4	179,6
Luty	-5,8	-4,9	32,6	119,1
WIOSNA ^{b)} 2012				
Marzec	4,7	2,0	19,8	58,7
Kwiecień	8,9	1,5	40,0	100,5
Maj	14,5	1,6	44,2	76,8
LATO ^{b)} 2012				
Czerwiec	16,4	0,7	91,8	121,0
Lipiec	19,5	2,0	93,7	116,7
Sierpień	18,4	1,1	66,8	101,7

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000

b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.